

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΜΟΝΑΧΟΣ

ιατροσυφιστής, (οὗ τὸ ἔτος ἀθλον).ζ(α)

* Σχόλια περὶ αὐτοῦ· λατινιστί.

1069.

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πόνημα ἐν συνόψει περὶ φύσεως ἀνθρώπου, ἐξερανίσθεν καὶ συνεθεθὲν παρὰ Μελετίου Μοναχοῦ ἐκ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐνδόξων, καὶ τῶν ἔξω λογάδων καὶ φιλοσόφων.

1076—1309.

Προοίμιον.

Ἡ παροῦσα σύνοψις περὶ φύσεως ἀνθρώπου ἐπονήθη καὶ συνελέγη καὶ συνετέθη παρὰ Μελετίου μοναχοῦ θέματος τοῦ Ὀφικίου Βάνδου Ἀκροκοῦ, χωρίου Τιβερίουπόλεως, μονῆς λεγομένης Τρεῖς, ἥτοι τῆς ἁγίας Τριάδος· οὐχ ὡς καινόν τι ἐπινοήσαντος περὶ φύσεως ἀνθρώπου φυσιολογῆσαι, ἀλλὰ σύντομον καὶ ἀνελλιπῆ πραγματεῖαν ἐκθέσθαι τοῖς φιλομαθέσι καὶ φιλοπόνοις βουλομένου. Εἰ γὰρ καὶ πολλοὶ τῶν ἀρχαίων σοφῶν, πολλοὺς κατὰ ἀποταγὴν, ἢ ἐν συντόμῳ περὶ φύσεως ἡμῶν λόγους συνέθεντο, ἀλλ' οὐδεὶς ἀνελλιπῆ καὶ ἀνυστέρητον ταύτην ἀπῆρτησεν.

Ἐξιστόρησις τῶν φυσιολογησάντων περὶ φύσεως ἀνθρώπου, καὶ τίνας ὑπ' ὅψιν εἶχε κτλ. Δεῖ οὖν, λέγει, τὸν ἀπεριέργως ἀναγινώσκοντα μετὰ ἀγάπης καὶ φόβου Θεοῦ, καὶ χάριν ὠφελείας τοῦτο ποιεῖν· καὶ μὴ θηρεύειν λέξεις πρὸς τὸ κακίξειν τὸν συγγραψάμενον. Οὐδὲ γὰρ πᾶσιν, ὡς οἶμαι, εὐληπτὰ εἰσιν ὧδε τὰ συνταγέντα, ἀλλὰ καὶ πολλὰς τὰ πολλὰ τοῖς πολλοῖς δεόμενα τῆς ἐξετάσεως· καὶ μάλιστα τοῖς ἀπείρως ἔχουσι πρὸς φιλοσοφίαν, καὶ ἱατρικὴν ἐπιστήμην. 1076.

Ἐπιτομή.

Ἔστιν οὖν ἡ πᾶσα πραγματεία ἐξ ὑπαρχῆς συνηνωμένη καὶ συνδεδεμένη, καὶ οἷον διηρ-

(α) Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ Μ. Βασιλείου εὐρηται ἐπιστολή τις πρὸς Μελέτιον ἀρχίατρον ἐπιστελλομένη, φέρουσα τάξιν ρηγ'. Ἰσως ἐστὶν ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος Μελέτιος, ἐπειδὴ ὑπ' οὐδενὸς ἄλλου συγχρόνου ἀναφέρεται, βλέπε τόμον 32 σελ. 705.

θρωμένη, καὶ τὰ καθ' ἕκαστον τοῦ σώματος μόρια διασφουσα, καὶ τὴν φυσικὴν σύνθεσιν διερευνῶσα. Καὶ τὰ τοῦ κόσμου στοιχεῖα μετὰ τοῦ σώματος ἐναρμόζουσα· καὶ ποῖον τοῦ κόσμου μετὰ τοῦ σώματος ἐξισάζεται· καὶ τί τὰ ἡπλᾶ στοιχεῖα καὶ πρῶτα· καὶ ποῖα τὰ ὁμοιομερῆ, καὶ ποῖα τὰ ἀνομοιομερῆ μόρια· καὶ πόσαι δυνάμεις περὶ τὸ ζῶον ἐνεργοῦσι. Καὶ πόσαι αἰσθήσεις· καὶ τί τὸ τριμερὲς τῆς ψυχῆς, καὶ τίνων δυνάμεως αὐτοκράτωρ. Καὶ πόθεν ὁ λόγος γεννᾶται· καὶ τίς ὁ προφορικὸς λόγος, καὶ τίς ὁ ἐνδιάθετος· καὶ τί ὁρεῖς, καὶ πόθεν γίνεται, καὶ πῶς αἱ τροφαὶ κατεργάζονται, καὶ πῶς πέπτονται, καὶ πῶς ἀναδίδονται· καὶ πόσαι πέψεις, καὶ πόσα περιττωμάτων γένη· καὶ πῶς τὸ αἷμα γεννᾶται, καὶ πῶς καὶ πόθεν ὅλον τὸ σῶμα ἐπαρδεύεται· καὶ πῶς ὕπνος γίνεται· καὶ διὰ τί καὶ πόθεν συνίσταται γέλως, καὶ χαρὰ, καὶ λύπη καὶ δάκρυον. Ἐπειδὴ δὲ οὕτως ἡ ὑπόθεσις ἀναπληρωθῇ καὶ οἷον συνυφανθῇ, ὥσπερ ἐπανάληψιν ποιούμενος, ὁ λόγος τὰ ὅλα πάλιν μόρια διηρημένως ὑπεξέρχεται· ἐτυμολογῶν ἕκαστον, καὶ τὴν φύσιν, καὶ τὴν ἐνέργειαν, καὶ τὰς ἐνομασίας καὶ τοὺς ὅρους ὑποδεικνύων ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν· οὐ ταῦτολογῶν, ὡς ἂν οἰηθεῖ τις, ἀλλὰ τὰ ἐν ἐπιτομῇ εἰρημένα καὶ συνεσταλμένως πλατύτερον ἐκδιδάσκων, καὶ πρὸς τὸ σφύστερον διευκρινῶν τοῖς ἀκούουσι· διὰ ταῦτα καὶ πῖναξ ὑποτίθεται εἰς διάγνωσιν εὐχερῆ.

1077.

Σχόλιον.

Τὰ ζητούμενα δὲ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ ταῦτά εἰσιν. Διὰ τί τὸ πόνημα καὶ σύνοψις καὶ περὶ φύσεως ἀνθρώπου λεκτέον; — Τὸ ὄνομα μὲν καὶ ἡ πατρὶς, ὡς εἰς μέμψιν ἢ ἔπαινον πρόκειται τοῖς βαλλομένοις προχείρως. Τὸ πόνημα δὲ διὰ τὴν προσθήκην τῆς γνώσεως· ὅτι ὁ προστιθεὶς γινώσκει προστίθῃσιν ἄλγημα· τὸ δὲ ἄλγημα πόνος ἀνίας ἐστὶ. Σύνοψις δὲ ὡς ἐκ πολλῶν εἴρηται ἐκλογή. Περὶ